

PASTA UN TELEGRAFA

VĒSTNESIS

Žurnāls iznāk reizi nedēļā
ar neoficialo daļu reizi
mēnesī. Abonementu
pieņem pasta iestādes

NUMURS MAKSĀ:

oficiālā daļa 10 sant.
ar neofic. daļu 25 sant.

OFICIALĀ DAĻA

Redakcijas adrese:

RĪGĀ, PASTA UN TELEGRAFA DEPARTAMENTĀ
Redaktora telef. 35914; ekspedīcijas telef. 35922.

ABONĒŠANAS MAKSĀ:

1) oficiālai un neofic. daļai kopā
par 3 mēnešiem Ls 1,25
" pusgadu . . . " 2,50
" gadu " 5,—

2) tikai neoficiālai daļai
par 3 mēnešiem . . . Ls 0,75
" pusgadu " 1,50
" gadu " 3,—

№ 31.

Piektdien, 4. augustā

1939. g.

S a t u r s:

85. rīkojums. — Atcelti rīkojumi.
86. rīkojums. — Valsts darbinieku parādi.
87. rīkojums. — Darba spēka taupīšana pasta un telegrafa dienestā.
88. apkārtraksts. — Ziņas par sūtījumu izsniegšanu laukos, ārpus iznēsāšanas rajoniem.
89. apkārtraksts. — Ģimetņu iesūtīšana ieviešanai «P. un T. Vēstn.» oficiālā daļā darbinieku dienesta jubilejas gadījumos.
90. apkārtraksts. — Vēstuļu pastu uz Afriku un Ameriku.

Rīkojumi.

85.

Atcelti rīkojumi.

(Tel. 35915.)

Ar ministru kabineta š. g. 5. aprīļa lēmumu izbeigta ziedojumu vākšana Kara Aviācijas Fondam.

Sakarā ar to skaitās atcelti departamenta 1935. g. 84. un 165., 1936. g. 36. un 1937. g. 67. rīkojumi par minēto ziedojumu vākšanu p. un t. iestādēs.

Rīgā, 1939. g. 31. jūlijā.

Pasta un telegrafa direktors **O. Matisons.**
Eksploatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis.**

86.

Valsts darbinieku parādi.

(Tel. 35929.)

I.

Pretēji likumam par valsts darbinieku parādiem un to pārjaunošanu, un neievērojot doto solījumu, atsevišķi darbinieki turpina pielaist savu parādu piedzišanu spaidu kārtā un vekseļu protestus, kā arī uzņemas jaunas parādu saistības, kas pārsniedz viņu 6 mēnešu algas apmērus.

Aizrādu, ka turpmāk šādos gadījumos vainīgiem darbiniekiem jāreķinās ar viņu atlaišanu no dienesta, kā tādiem, kas nevēlas vai nespēj respektēt likumu.

11. jūlijā 1939. g.

Satiksmes ministrs B. Einbergs.

II.

Finansu ministrijas paskaidrojums valsts darbinieku parādu lietā.

(«V. V.» 166. num., 1939. g. 27. jūlijā.)

Likuma par valsts darbinieku parādiem un to pārjaunošanu nolūks bija atvieglot valsts darbinieku materiālo stāvokli un novērst nevēlamo parādību — ierēdņu pārmērīgo kreditēšanos dažādās īstermiņu kredītiestādēs un dzīvošanu pāri saviem līdzekļiem.

Pēc šī likuma izvešanas dzīvē vairākkārt nācies novērot, ka darbinieki un pat daži valsts darbinieki parādu pārjaunošanas komisiju locekļi nav pareizi izpratuši šī likuma būtību un nolūkus.

Likums nosaka, ka pēc 15. pantā paredzētā solījuma parakstīšanas valsts darbinieki var uzņemties jaunas parādu saistības tikai tad, ja viņu parādu kopsuma ir mazāka par viņu 6 mēnešu algas apmēriem. Jaunas saistības tā tad var uzņemties tikai ar tādu aprēķinu, lai jaunie parādi kopā ar agrākiem parādiem nepārsniegtu darbinieka 6 mēnešu algas kopsumu. Parādu kopsumā jāieskaita arī Latvijas kredītbankā pārjautotie parādi, kā arī parādi ārpus kredītiestādēm — privātām firmām, personām etc. Arī galvojumu saistības darbinieki var uzņemties tikai ar tādu apsvērumu, ka šo saistību realizēšanas gadījumā darbinieks — galvotājs spējīgs visu pieprasīto sumu samaksāt, neradot parādus, kas kopsumā ar viņa iepriekšējiem parādiem pārsniegtu viņa 6 mēnešu algas apmērus.

Darbinieki, kas pārkāpuši iepriekšminētos likuma noteikumus, var palikt valsts dienestā tikai ar katreizēju resora vadītāja piekrišanu.

No likuma izriet, ka tiem darbiniekiem, kuŗu parādi nav pārjautoti Latvijas kredītbankā, 5 gadu laikā savi parādi jāsamazina līdz 6 mē-

nešu algas apmēriem. Šie noteikumi attiecas arī uz tiem darbiniekiem, kam daļa parādu pārjaunota, bet daļa nav pārjaunota. Nepārjaunotā daļa viņiem 5 gadu laikā jānomaksā, izņemot gadījumus, ja Latvijas kredītbankā pārjaunotā parādu summa pēc 5 gadiem būs mazāka par 6 mēnešu algas apmēriem. Tādā gadījumā ārpus Latvijas kredītbankā pārjaunotiem parādiem darbiniekam varēs palikt parādi, kas kopā ar pārjaunotiem parādiem sastādīs 6 mēnešu algas apmērus.

Izņēmumi pielaižami vienīgi darbiniekam piederošo nekustamo īpašumu ar parādiem neapgrūtinātās vērtības apmērā.

Darbinieki, kas 5 gadu laikā savas parādu saistības nebūs nokārtojuši līdz 6 mēnešu algas normai, varēs palikt valsts dienestā tikai ar katrreizēju resora vadītāja piekrišanu.

Šie paskaidrojumi, sakarā ar Likumu par pašvaldību darbinieku parādiem un to pārjaunošanu, attiecas arī uz pašvaldību un kameru darbiniekiem.

Rīgā, 1939. g. 26. jūlijā.

Finansu ministrija.

III.

Likums par valsts darbinieku parādiem un to pārjaunošanu iespiests «Pasta un Telegrafa Vēstneša» 1. num., 1938. g. 7. janvārī un norādījumi par tā piemērošanu doti 1938. g. 1., 21., 79., 97. un 102. rīkojumā. Neskatoties uz minētā likuma publicēšanu «Pasta un Telegrafa Vēstnesī» un vēlākiem paskaidrojumiem resp. uzskaitītiem rīkojumiem, Satiksmes ministram nācies atkārtoti lemt par to p. un t. darbinieku paturēšanu dienestā, kas nav ievērojuši likuma nosacījumus.

Arī tagad departamentā turpina ienākt iestāžu priekšnieku ziņojumi, ka atsevišķi darbinieki pielaiž savu vekseļu protestus, parādu spaidu piedziņu un uzņemas jaunas parādu saistības, kas pārsniedz viņu 6 mēnešu algas apmērus. Saskaņā ar šī rīkojuma I daļā publicēto Satiksmes ministra aizrādījumu departaments šos nekārtīgos darbiniekus turpmāk vairs dienestā nevarēs paturēt. Visiem p. un t. darbiniekiem jāievēro Likuma par valsts darbinieku parādiem un to pārjaunošanu noteikumi un it sevišķi sekojošo:

1. Katra p. un t. darbinieka pienākums ir izpildīt doto solījumu un neuzņemties tādus parādus, kas kopā ar pārjaunoto parādu daļu pārsniegtu 6 mēnešu bruto algas pamatvietā un viņam piederošā nekustamā īpašuma ar parādiem neapgrūtinātās vērtības kopsumu.

2. Darbiniekiem, kuriem Latvijas kredītbankā parādi nav pārjaunoti vai pārjaunota tikai daļa parādu, to kopsuma jāsamazina līdz 6 mēnešu algas apmēriem 5 gadu laikā (sk. arī Finanšu ministrijas paskaidrojumu šī rīkojuma II daļā).

3. Visi maksājumi, piem., vekseļu, nodokļu, īres, parādu (kredit-iestādēm un privātām personām) un t. t. izdarāmi laikā un labprātīgi, nepielaižot to spaidu piedziņu no darba algas, kas automatiski izbeidz dienesta attiecības (sk. Valsts civildienesta likumu 146. p. 17. pk.).

Ja iestādes priekšniekam nāk zināms, ka kāds no darbiniekiem neizpilda Likuma par valsts darbinieku parādiem un to pārjaunošanu nosacījumus, piem., pielaiž vekseļa protestu, parādu spaidu piedziņu, uzņemas nesamērīgus parādus u. t. t., tad par to ziņojams departamentam, pievienojot ziņojumam attiecīgā darbinieka rakstisku paskaidrojumu un savu atsaukumi. Šaubu gadījumos var arī prasīt, lai darbinieks uzrāda par savu parādu apmēru tās kreditiestādes apliecību, kurā viņš kredītējas. Par dažādu maksājumu spaidu piedziņu no darbinieka algas departamentam jāziņo katrā gadījumā, neatkarīgi no tā, vai piedziņa uzsākta pirms parādu pārjaunošanas, vai arī pēc tās. Sacītais neattiecas uz gadījumiem, par kuriem departamentam savā laikā jau ziņots un Satiksmes ministris piekritis darbinieka palikšanai vēl dienestā.

Arī dienas strādnieki un palīgiestāžu pārziņi brīdināmi, ka departaments nevarēs turpināt ar viņiem nodibinātās saistības, ja notiks parādu spaidu piedziņa no viņiem izmaksājamām naudas sumām (sk. arī 1938. g. 79. rīkojumu).

Iestāžu priekšniekiem lietas labā ieteicams pārliecināties, vai visi viņiem pakļautie darbinieki šo rīkojumu lasījuši un pareizi izpratuši tā saturu.

Rīgā, 1939. g. 1. augustā.

Pasta un telegrafa direktors **O. Matisons**.
Ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis**.

87. Darba spēka taupīšana pasta un telegrafa dienestā.

(Tel. 35929.)

A.

«Valdības Vēstnesī» 1939. g. publicēti šādi likumi, rīkojumi un instrukcija:

Ministru kabinets 1939. g. 4. maijā ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Likums par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu.

(«V. V.» 101. num., 1939. g. 5. maijā.)

I. Vispārīgi noteikumi.

1. Darba sagādāšanai un darba spēka novietošanai pastāv Latvijas darba centrale.

2. Latvijas darba centrales uzdevums ir:

- 1) virzīt tautas darba enerģiju tā, lai nodrošinātu un līdzsvarotu ražošanu visās darba nozarēs;
- 2) sagādāt darbu, novērst un izlīdzināt darba un darba spēka trūkumu;
- 3) būt par starpnieku darba apgādāšanā un darba darītāju novietošanā darbā;
- 4) dot padomus aroda, amata un darba izvēlē, kā arī būt par starpnieku aroda, amata un lauksaimniecības mācekļu novietošanā.

3. Latvijas darba centrālei, savus uzdevumus izpildot, jārīkojas saskaņā ar tautas un valsts vispārējo labumu, sekojot sabiedriskiem, saimnieciskiem un valsts politiskiem mudinājumiem un pienācīgi ievērojot arī darba darītāju un darba devēju pamatotās vajadzības un prasības.

4. Visām valsts iestādēm, pašvaldībām, organizācijām un darba vietām ir pienākums sekmēt un atbalstīt Latvijas darba centrales darbu.

II. Darba centrales iekārta.

1. Centralās iestādes.

5. Latvijas darba centrāli vada tieši Ministru Prezidentam pakļauts direktors, kuru uz Ministru Prezidenta priekšlikumu ieceļ Ministru kabinets.

6. Latvijas darba centrālei ir vispārējā daļa un pilnvarnieki.

7. Vispārējā daļa pārzin sekretariatu, budžetu, darbvedību, planus centrales uzdevumu veikšanai un darba roku pieprasījuma izlīdzināšanai, sakopo projektus darbiem darba trūkuma laikmetiem, pārzin savu darbinieku papildkursu sarīkošanu, izdevniecību, informāciju, propagandu un krāj periodiskus un citus rakstus, kas skar Latvijas darba centrales darbību un uzdevumus.

Vispārējās daļas vadītāju ieceļ Ministru Prezidents.

8. Pilnvarnieki pārzin šādas Latvijas darba centrales darbības nozares:

- 1) padomu došanu dzīves vietas maiņas, darba, aroda un profesijas jautājumos;
- 2) lauksaimnieku un lauksaimniecības mācekļu apgādāšanu;
- 3) rūpniecības, tirdzniecības, sezonas darbu, būvniecības un amatniecības strādnieku un mājamkalpotāju apgādāšanu;
- 4) amata un aroda mācekļu novietošanu.

Pilnvarniekus pēc vajadzības var iecelt arī darba roku apgādāšanai citās nozarēs un citiem centrales darbības uzdevumiem.

Piezīme. 1. punktā paredzēto padomu došanai centrāle saziņā ar Izglītības ministriju un citām piekritīgām ministrijām, kā arī kamerām, var pieaicināt lietpratējus.

9. Pie Latvijas darba centrales darbojas padome. Pārstāvjus padomē 1 gadam sūta pa 1—3 personām Finanšu, Iekšlietu, Izglītības, Sabiedrisko lietu, Satiksmes, Tautas labklājības un Zemkopības ministrijas, Valsts statistiskā pārvalde, visas kameras, Galvas pilsētas Rīgas valde, Pilsētu pašvaldību savienība, Latvijas sieviešu nacionālā liga un biedrība «Latvju nama māte».

Padomes locekļu amats ir goda amats.

Padomes locekļi saņem atlīdzību par sēdēm un ceļa izdevumu atmaksu.

10. Padomes sēdes sasauc pēc vajadzības; tās sasauc un vada Latvijas darba centrales direktors. Sēdes vadībā viņš var uzaicināt arī kādu padomes locekli. Padome apspriež direktora vai viņas pašas ierosinātus jautājumus, kas skar Latvijas darba centrales darbību un uzdevumus, un dod par tiem savas atsauksmes un ieteikumus.

Padomes sēdēs direktors var uzaicināt arī lietpratējus.

2. Vietējās iestādes.

11. Latvijas darba centrālei ir nodaļas pilsētās un apriņķos, atkarībā no vajadzības. Nodaļas darbību pārzin Latvijas darba centrales direktora iecelts vadītājs. Nodaļas darba iekārtu noteic Latvijas darba centrales direktors.

Latvijas darba centrale vajadzības gadījumā uztur arī darba apgādes kantorus, birojus vai punktus, noteicot tiem darbības iecirkņus.

12. Lai apspriestu jautājumus, kas, sakarā ar Latvijas darba centrales uzdevumiem un mērķiem, paceļas nodaļas rajonā, nodaļas vadītājs pēc vajadzības var sasaukt apspriedes, pieaicinot tajās pēc centrales direktora norādījuma resoru un kameru pārstāvjus, kā arī atsevišķus lietpratējus.

III. Latvijas darba centrales darbība.

13. Latvijas darba centrālei vienīgai pieder tiesības uzņemt darba apgādes lietu, kā arī visu pārējo šinī likumā minēto uzdevumu kārtošanu un pildīšanu.

Visa veida darba spēku, izņemot personas, kas vecākas par 65 gadiem, darba devēji var pieņemt tikai ar Latvijas darba centrales iestāžu vai amatpersonu starpniecību vai atļauju.

Šis noteikums neattiecas uz privatu uzņēmumu administratīvo un tehnisko personālu, izņemot meistaros, un uz valsts iestāžu, valsts un autonomo valsts uzņēmumu un pašvaldību darbiniekiem, kuri pieņemšanas ziņā pakļauti sevišķiem likumiem.

Latvijas darba centrales direktors var noteikt, kādi pārējie darba devēji un darba ņēmēji, viņu grupas vai nozares atbrīvotas no Latvijas darba centrales starpniecības darba līguma slēgšanā.

14. Latvijas darba centrālei, tās iestādēm un amatpersonām ir pienākums censties novietot darba meklētājus piemērotā darbā un apgādāt darba piedāvātājiem piemērotus darbiniekus. Šo uzdevumu izpildot, jāņem vērā brīvo darbavietu sevišķo īpatnējo apstākļu piemērotība darba meklētājiem, darba meklētāju aroda vai profesijas un fiziskās attīstības piemērotība paredzamam darbam, viņu personīgie un ģimenes apstākļi, kā arī tautsaimniecības vajadzības un prasības.

15. Darba apgādes iestādēm nav atļauts liegt darba meklētājiem savus pakalpojumus, atsaucoties uz viņu tautību, ticību vai piederību pie arodu organizācijas.

16. Darbinieku tautība, ticība vai piederība pie aroda organizācijas nevar noderēt darba devējam par iemeslu darbinieku atlaišanai no darba.

17. Nav atļauts novietot, ne arī pieņemt darbā kā mājkalpotājas pilsētā un ciemā sievietes, kas jaunākas par 22 gadiem, ja viņas nav nodzīvojušas šajā pilsētā vai ciemā nepārtraukti pēdējos 5 gadus. Šis noteikums neattiecas uz darba devēja ģimenes radniekiem līdz 4. pakāpei.

18. Rīgas, Jelgavas, Liepājas, Daugavpils un Ventspils uzņēmumos nav atļauts novietot darbā, ne arī bez Latvijas darba centrāles piekrišanas pieņemt darbā darba meklētājus, kas pēdējo 5 gadu laikā nav nodzīvojuši šajās pilsētās 3 gadus.

Latvijas darba centrāle var noteikt, kādos uzņēmumos nav atļauts novietot ne arī pieņemt darbā darba meklētājus, jaunākus par 22 gadiem, ja viņi darba vietas pašvaldības robežās nav nodzīvojuši nepārtraukti pēdējos 5 gadus.

Šis noteikums neattiecas uz gadījumiem, kad tēvs vai māte atgriežas pie bērniem vai arī laulātais pie laulātā.

19. Privatos, valsts vai pašvaldību sezonas darbos, vienalga, vai tos izdara darba izdevējs pats tieši vai ar uzņēmēju palīdzību, vispirms novietojami ģimenes cilvēki un pārējie vecāki par 60 gadiem.

Nav atļauts nodarbināt sezonas darbos darba meklētājus jaunākus par 22 gadiem, ja viņi nav nodzīvojuši darbu izdevēja dzīves vietā nepārtraukti pēdējos 5 gadus. Izņēmumi no šā noteikuma pielaižami tikai sevišķi svarīgos gadījumos.

Šā panta noteikumi neattiecas uz lauksaimniecību, amatniecību un arodu, amatu un lauksaimniecības mācekļiem; amatnieku darbos priekšrocība dodama amatnieku biedrību biedriem.

20. Latvijas darba centrālei ir tiesība noteikt, cik dienu iepriekš darbu sākšanas jāpieprasa visu veidu sezonas darbu strādnieki. Pieprasījumam jāpievieno izvedamo darbu aprēķini, ziņas par sagatavoto materiālu daudzumu, kā arī ziņas par to, kādas mašīnas ir uzņēmēja rīcībā. Par sezonas strādnieku skaitu jāpanāk iepriekšēja vienošanās ar Latvijas darba centrāli.

Par sagaidamo sezonas darbu izbeigšanu, kā arī par strādnieku atlaišanu, jāziņo Latvijas darba centrālei.

21. Darba vietas aizpildīšanā priekšrocība dodama arodbiedrību biedriem.

22. Latvijas darba centrālei ir tiesība izdot noteikumus, pieprasot, lai Latvijas darba centrāles iestādēs reģistrējas visi, kas tekošā gadā beiguši pamatskolu vai vidusskolu, vai no tām aizgājuši, vai arī pienes apliecības, ka viņi atrodas noteiktā darbā. Tas pats zīmējas uz visiem jauniešiem līdz 21 gada mecumam, ja viņi neapmeklē mācības iestādi vai neatrodas kara dienestā.

23. Personām, kurām darba dabūšanai jāizlieto Latvijas darba centrāles iestāžu starpniecība, darba pieprasījumi jāpieteic vietējā Latvijas darba centrāles iestādē. Līdzīgā kārtā arī darba devējiem jāizdara pieprasījumi un jāpieteic vajadzīgo strādnieku skaits.

Tāpat katram darba devējam, kas var pieņemt darba spēku vienīgi ar Latvijas darba centrāles starpniecību (13. p.), jāpaziņo Latvijas darba centrālei par darba līguma izbeigšanos, par darbinieka atlaišanu vai darbinieka atteikšanos no darba.

Darba devējs, kas nodarbina vienā darba vietā lauksaimniecībā ne vairāk kā 6 svešas algotas personas, bet citās darba vietās ne vairāk kā 4 tādas personas, var pieņemt šos darbiniekus arī bez Latvijas darba centrāles starpniecības, bet viņam par darbinieka pieņemšanu jāpaziņo Latvijas darba centrāles vietējai iestādei 6 dienu laikā pēc darbinieka pieņemšanas. Šie izņēmumi attiecībā uz algotu darbinieku pieņemšanu neattiecas uz mājkalpotājiem pilsētās un ciemos.

Ja pieņemšana darbā notikusi pretēji šā likuma noteikumiem, tad darba līgums nav spēkā, bet darbinieks patur tiesību prasīt pēc līgumā noteiktās normas tikai atlīdzību par nostrādāto laiku vai padarīto darbu.

24. Latvijas darba centrālei ir tiesība amata, aroda un lauksaimniecības mācekļu novietošanas lietās noteikt termiņus un kārtību, vienojoties ar attiecīgu kameru.

25. Darba meklētāju pienākums ir sniegt par sevi pareizas ziņas. Tāpat arī darba piedāvātāju ziņām un paskaidrojumiem jāatbilst patiesībai.

26. Sadarbībā ar Valsts statistisko pārvaldi Latvijas darba centrāle ievāc, krāj un apstrādā statistiskas ziņas, kas noder viņas darbu un uzdevumu veikšanai.

Latvijas darba centrālei ir tiesība pieprasīt un ievākt ziņas par darba spēka nepieciešamību, nodarbinātību un tamlīdzīgiem apstākļiem darba vietās un no atsevišķām personām.

27. Latvijas darba centrāle, tās iestādes un amatpersonas izdara savus pakalpojumus, neprasot maksu no darba ņēmējiem.

28. Šajā likumā atzīmētie noliedzošie izņēmuma noteikumi neattiecas uz Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem un kara invalīdiem, kā darba ņēmējiem.

IV. Organizāciju un privātas darba apgādes iestādes un uzņēmumi.

29. Latvijas darba centrale atsevišķos gadījumos var atļaut darboties organizāciju un privātām darba apgādes iestādēm vai uzņēmumiem.

30. Darba apgādes, kas darbojas ārpus Latvijas darba centrales, padotas Latvijas darba centrales vai tās nodaļu uzraudzībai un tām jādarbojas saskaņā ar Latvijas darba centrāli un tās izdotām instrukcijām.

31. Ja ar Latvijas darba centrales atļauju nodarbojas ar darba apgādāšanu kāda darba ņēmēju organizācija, tad darba apgādāšana attiecināma tikai uz šīs organizācijas biedriem.

V. Uzraudzība.

32. Uzraudzība par šā likuma izpildīšanu piekrīt Latvijai darba centrālei, tās iestādēm un amatpersonām.

33. Par šā likuma, izdoto noteikumu vai rīkojumu nepildīšanu Latvijas darba centrales direktors var sodīt vainīgos ar naudas sodu līdz Ls 500,— vai arestu līdz divām nedēļām, vai ar abiem sodiem kopā. Naudas soda sumas iemaksājamas Sabiedrisko lietu ministrijas pārziņā esošā fondā darba nespējīgiem algotiem darbiniekiem (Lik. kr. 1938. g. 54.).

34. Noteikumus par likuma piemērošanu pēc Ministru Prezidenta apstiprinājuma izdod Latvijas darba centrales direktors.

Pārejas noteikumi.

1. Visām pastāvošām darba apgādēm, kantoriem un birojiem, ja tie nav dabuļūši darba centrales atļauju (29. p.) turpmākai darbībai, jālikvidējas. Noteikumus par likvidācijas laiku, kārtību un nosacījumiem izdod Latvijas darba centrale.

2. Valsts, pašvaldību un kameru darba apgādes vai kantori likvidējoties nodod savas darbvedības lietas Latvijas darba centrālei. Darbiniekus pieņemot Latvijas darba centrale dod priekšrocību likvidēto iestāžu darbiniekiem.

3. Līguma attiecības ar mājkalpotājiem, kas neatbilst 17. panta noteikumiem, jāizbeidz Latvijas darba centrales noteiktā laikā un kārtībā.

Tāpat Latvijas darba centrale nosaka, kādā laikā un kārtībā jāreģistrējas centrālē visiem tagadējiem mājkalpotājiem pilsētās un ciemos un jāatjauno viņu ar darba devējiem noslēgtie darba līgumi.

4. Laiku, no kura šis likums jāpieņem atsevišķām darba un arodu nozarēm vai atsevišķiem uzņēmumiem, nosaka Latvijas darba centrales direktors.

Šis likums ir spēkā līdz 1942. gada 1. februārim.

Ar šo likumu atcelti Noteikumi par darba apgādēm (Lik. kr. 1932. g. 42.) un Noteikumi par privatām darba apgādēm («V. V.» 1937. g. 290.), 1939. g. 5. maijā.

Valsts un Ministru Prezidents **K. Ulmanis.**

Rīkojums.

(«V. V.» 118. num., 1939. g. 27. maijā.)

Pamatojoties uz Likuma par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu (Lik. kr. 1939. g. 70.) pārejas noteikumu 4. pantu nosaku, ka šis likums, sākot ar 1939. gada 1. jūniju, jāpieņem būvniecības, ceļu un ielu izbūves un remontu, tāpat citos sezonas darbos un arī mājkalpotājiem. Rīgā, 1939. g. 26. maijā.

Latvijas darba centrales direktors **A. Šmits.**

Rīkojums.

(«V. V.» 134. num., 1939. g. 17. jūnijā.)

Pamatojoties uz Likuma par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu (Lik. kr. 1939. g. 70) pārejas noteikumu 4. pantu, nosaku, ka šī likuma 18. pants, sākot ar 1939. g. 20. jūniju jāpieņem visās darba un arodu nozarēs un visos uzņēmumos.

Rīgā, 1939. g. 17. jūnijā.

Latvijas darba centrales direktors **A. Šmits.**

Ministru kabinets 1939. g. 28. aprīlī ir pieņēmis un Valsts Prezidents izsludina šādu likumu:

Papildinājums Likumā par darba laiku.

(«V. V.» 96. num., 1939. g. 29. aprīlī.)

Likumā par darba laiku (Lik. kr. 1933. g. 218.) 19. pantā pēc vārda «Laukstrādniekiem» iespraust vārdus: «sezonas strādniekiem, izņemot rūpniecības strādniekus».

Šis papildinājums stājas spēkā izsludināšanas dienā.

Rīgā, 1939. g. 29. aprīlī.

Valsts un Ministru Prezidents **K. Ulmanis.**

Instrukcija par sezonas strādniekiem.

(«V. V.» 133. num., 1939. g. 16. jūnijā.)

(Izdota, pamatojoties uz Likuma par darba laiku 21. p. — Lik. kr. 1924. g. 77. un 1937. g. 142.)

1. Par sezonas strādniekiem uzskatamas personas, kuras nodarbinātas darbos (šīs instrukcijas 2. p.), kas atkarīgi no dabas un klimatiskiem apstākļiem un izpildami periodiski laikā no 1. maija līdz 31. oktobrim.

2. Par sezonas darbiem uzskatami: ēku un citu celtnu būvēšana un remontēšana; ceļu (ielu, zemesceļu, dzelzceļu, ielu dzelzceļu, iekšējo ūdens ceļu, kanaļu), tiltu, ostu, dambju, elektrības, telegrafa un telefona liniju būvēšana, uzturēšana un remontēšana; kūdras rakšana un apstrādāšana ārpus pilsētu administratīvām robežām; māla ķieģeļu, cauruļu un jumtu kārniņu ražošana; vēsturisko izrakumu darbi.

3. Sezonas darbi jāpiesaka attiecīgā rajona darba inspektoram 7 dienu laikā pēc šo darbu uzsākšanas.

Rīgā, 1939. g. 12. jūnijā.

Sabiedrisko lietu ministris **A. Bērziņš.**

Darba aizsardz. pārvaldes priekšn. v. i. **Ē. Vikmanis.**

B.

1. Visu pasta un telegrafa iestāžu priekšnieku pienākums ir rūpīgi iepazīties ar šai rīkojumā publicētiem likumiem, rīkojumiem un instrukciju un piemērot tos darba spēka pieņemšanā un nodarbināšanā.

2. Likums par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu saskaņā ar Latvijas darba centrales direktora norādījumiem piemērojams, ievērojot sekojošo:

a) Darba devējs ir Pasta un telegrafa departaments ar tā dzīves vietu Rīgā.

b) Štata un papildu darbiniekus (arī mācekļus) var pieņemt un pārvietot nesazinoties ar Latvijas darba centrali, pie kam minētā likuma 18. p. noteikumu ievērošana nav obligatoriska. Tomēr, pieņemot jaunus darbiniekus, departaments pirmām kārtām pēc iespējas ievēros pilsētu iedzīvotāju lūgumus, cenšoties tā komplektēt arī lauku pasta un telegrafa iestāžu štatus.

- c) Pagaidu darbinieki pieņemami līdzšinējā kārtībā, t. i. saskaņā ar 1938. g. 82. rīkojuma vai atsevišķu departamenta priekšrakstu noteikumiem, neprasot Latvijas darba centrales atļauju un nepaziņojot minētai centrālei par pieņemšanu un atlaišanu. Līdzīgi štata darbiniekiem arī pagaidnieki pieņemami pēc iespējas no pilsētu iedzīvotāju vidus; lauku iedzīvotājus var pieņemt tikai izņēmuma gadījumos, kad cits pagaidnieks uz vietas nav atrodams, pie kam katrā ziņā tādus, kas nav saistīti tiešā lauku darbā.
- d) Likuma 18., 19. un 20. p. pagaidu darbinieku pieņemšanā līdz turpmākam nav piemērojami, bet personas, kas jaunākas par 22 gadiem, par pagaidniekiem drīkst pieņemt tikai tādā gadījumā, ja viņas p. un t. dienestam ir jau apmācītas vai arī vecāks pagaidieks nav atrodams.
- e) Lai p. un t. dienestā nebūtu jāsaista liekas darba rokas, tad iestāžu priekšniekiem rūpīgi jāpārbauda vai dažādos darbinieku iztrūkumu gadījumos, piem., slimības, atvaļinājuma u. t. t. nav iespējams iztikt bez pagaidnieku pieņemšanas. Šai nolūkā ieteicams radīt zināmu darba spēka rezervi, piem., apvienojot darba vietas, saistot operatīvā darbā tehniskos darbiniekus, ja viņi nav pilnīgi nodarbināti tehniskā darbā, u. t. t. Katra darbinieka rezerve izmantojama nepārtraukti laikā no 1. aprīļa līdz 1. novembrim atvaļinājumu piešķiršanai un vispār darbinieku atvietošanai dažādos iztrūkuma gadījumos (sk. arī š. g. 50. rīk.). Tāpat, ievērojot atsevišķos departamenta priekšrakstus, nodarbināmi virsstata brīva līguma kandidāti asistenta amatam, mācekļi un Jelgavas valsts arodu skolas un teknikuma skolnieki.

Daži iestāžu priekšnieki, ja iestādē norīkots kāds virsstata darbinieks, bez vajadzības iekārto brīvdienas un atvaļinājumus reizē vairākiem darbiniekiem, tā apejot 1938. g. 82. rīkojuma 44. p. noteikumus, nolūkā radīt iespēju piemērot minētā rīkojuma 41. un 42. p. noteikumus. Šāda rīcība tupmāk nedrīkst atkārtoties.

Ja visus atvaļinājumus iespējams piešķirt laikā no 1. aprīļa līdz 1. novembrim ar 1 pagaidu vai virsstata darbinieku, tad tas tā arī darāms, neuzkrājot tos un neiekārtojot atvaļinājumus reizē vairākiem darbiniekiem.

- f) P. un t. dienestā nodarbināto strādnieku un amatnieku skaitu nosaka Latvijas darba centrāle un tā tālāko sadalījumu pa iestādēm izdara departaments. Šī iemesla dēļ strādnieki telegrafa un telefona rajonos, telefona kantoros un citās p. un t. iestādēs pieņemami un nodarbināmi tikai departamenta atļautā skaitā, izpildot arī visus citus departamenta norādījumus. Visu saraksti ar Latvijas darba centrāli vedīs un vajadzīgos paziņojumus iz-

darīs departaments tieši, kādēļ iestādēm strādnieku pieprasījumi, ziņojumi šai jautājumā u. t. t. jāiesūta departamentam, bet nevis minētai centrālei. Ja strādnieki vajadzīgi īslaicīgi, t. i. dažām stundām vai atsevišķai dienai, piem., telefona stabu lūzuma vai citos ārkārtējos gadījumos, tad viņi pieņemami arī neievērojot šī rīkojuma noteikumus.

- g) Uz sezonas strādniekiem nav attiecinams likuma 18. p., bet gan 19. p.; viņus pieņemot izmantojamas darba vietai tuvāko pilsētu brīvās darba rokas, pēc iespējas izvairoties saistīt minētā darbā lauku iedzīvotājus.

Sezonas darbos var arī saistīt pilsētas jaunatni zem 22 gadu vecuma, sevišķi vidus un arodu skolas beigušos.

Pastāvīgam darbam (ne sezonas) Rīgā, Jelgavā, Liepājā, Daugavpilī un Ventspilī stādnieki pieņemami un paturami darbā pēc sezonas darbu izbeigšanās, ievērojot likuma 18. p. noteikumus; sacītais pagaidām neattiecas uz strādniekiem, kas darbā pieņemti pirms š. g. 20. jūnija.

- h) Likuma noliedzošie izņēmuma noteikumi neattiecas uz Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem un kara invalīdiem, kā darba ņēmējiem.

3. Papildinājums Likumā par darba laiku (sk. šī rīkojuma I daļu un IRTN 172. lapp.) norobežo sezonas strādniekus darba laika ziņā no pārējiem, minētam likumam padotiem, strādniekiem resp. dod iespēju nodarbināt sezonas strādniekus ilgāk par 8 stundām dienā, maksājot par nostrādātām stundām parasto stundas maksu.

4. Par sezonas darbiem uzskatāmi visi telegrafa un telefona liniju, vadu, centraļu, kabeļu, ēku un citu celtnu būves un remonta darbi un citi Instrukcijā par sezonas strādniekiem (sk. šī rīk. I d.) uzskaitītie darbi laikā no 1. maija līdz 31. oktobrim.

5. Ja departaments ar atsevišķiem priekšrakstiem nav noteicis rīkoties citādi, tad sezonas darbos nodarbinātiem stādniekiem un amatniekiem iekārtojams 10 st. darba laiks dienā. Lai tas būtu iespējams, līdzšinējie līgumi ar strādniekiem un amatniekiem papildināmi; ievēdot nosacījumu, ka laikā no 1. maija līdz 31. oktobrim viņi strādās kā sezonas strādnieki. Līgumu papildināšana izdarama tikai tiem strādniekiem, kuŗi pēc savas nodarbības uzskatāmi par sezonas strādniekiem, bet pārējiem tas var palikt nepārgrozīts. Tas pats attiecināms arī uz jaunpieņemamiem strādniekiem un amatniekiem.

6. Ja sezonas darba izkārtojums prasa atsevišķās dienās nodarbināt stādniekus vairāk vai mazāk par 10 stundām, tad tas arī tā darāms, lai darba spēks netiktu izmantots nelietderīgi.

Sezonas darba laika sākumu un beigas, t. i. darba uzsākšanu un izbeigšanu atsevišķās dienās atļauts noteikt iestāžu priekšniekiem uz vietas, vadoties no lietderības un darba apstākļiem; sēstdienās un svētku priekšvakaros darba laiks var būt īsāks par 10 stundām.

7. Likums par darba sagādāšanu un darba spēka novietošanu pašlaik nav attiecinams uz pasta vēdējiem un palīgiestāžu pārziņiem, kas atrodas uzņēmuma līguma attiecībās ar departamentu.

Rīgā, 1939. g. 2. augustā.

Pasta un telegrafa direktors **O. Matisons.**

Ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis.**

Techniskās pārvaldes priekšnieks **A. Olte.**

Apkārtraksti.

88. Ziņas par sūtījumu izsniegšanu laukos, ārpus iznēsāšanas rajoniem.

(Tel. 35967.)

Visiem pasta un telegrafa un pasta kantoņiem līdz š. g. 31. augustam par savu darbības rajonu jāziņo, kā un kur izsniedz sūtījumus, kas adresēti iedzīvotājiem ārpus iznēsāšanas rajona.

Ziņojumā jāuzrāda, atsevišķi par katru pagastu, vai iedzīvotāji sūtījumus saņem pasta iestādēs, pagasta valdē, pienotavās, veikalos vai citur, kur atrodas saņemšanas vietas, kas tām nogādā pastu, un kad to izsniedz.

Ja kādā vietā iekārtota sūtījumu iznēsāšana ar privātiem vai pašvaldību iznēsātājiem (ziņnešiem, desmitniekiem un taml.), tad šis iekārtojums aprakstāms iespējami sīki.

Tāpat iespējami sīki jāapsver un jāapraksta, kā katrā gadījumā nokārtota izsniedzamās korespondences noslēpumu sargāšana.

Rīgā, 1939. g. 31. jūlijā.

Pasta un telegrafa direktors **O. Matisons.**

Ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis.**

89. Ģimētņu iesūtīšana ievietošanai «P. un T. Vēstn.» oficiālā daļā darbinieku dienesta jubileju gadījumos.

(Tel. 21012.)

Darbinieki, kas nokalpojuši pasta, telegrafa un telefona dienestā 25, 30, 35, 40 un vairāk gadus, var, ja viņi to vēlas, iesūtīt savas ģimētnes ievietošanai «Pasta un Telegrafa Vēstneša» oficiālā daļā.

Dienesta jubilejas izsludina reizi mēnesī, kādēļ gīmetnes (vienā eksemplārā) jāiesūta ar tādu aprēķinu, lai departaments tās varētu saņemt vismaz 1 mēnesi pirms jubilejas mēneša 1. datuma.

Publicējumus izdara tikai par tiem darbiniekiem, kas dienesta sākumu un turpmāko dienestu pierādījuši ar dokumentiem. Dokumenti par dienestu bij. Krievijā, ja tādi departamentam vēl nebūtu iesniegti, jāiesniedz jau laikus un jāpaskaidro, pēc kāda stila (jaunā vai vecā) uzrādīts dienesta sākums.

Rīgā, 1939. g. 1. augustā.

Ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis.**
Administratīvās nodaļas vadītājs **L. Kļaviņš.**

90. Vēstuļu pastu uz Āfriku un Ameriku.

(Tel. 35921.)

Š. g. augusta mēnesī vēstuļu pastus uz Dienvidāfriku un Ziemeļ-Dienvidameriku nosūtīs šādās dienās:

I. Uz Cape Town'u.

Aiziet no Rīgas plkst. 6.25 ar vilcienu № 1	Tvaikonis	Tvaikoņa aiziešanas diena	Pasta virzīšanas ceļš
8. augustā	Windsor Castle	10. augusts	Via Kōln - Southampton
15. "	Cape Town Castle	17. "	" " "
22. "	Carnarvon Castle	24. "	" " "
25. "	Pretoria	27. "	" " "
29. "	Winchester Castle	31. "	" " "
5. septembrī	Stirling Castle	7. septembris	" " "

II. Uz New York'u.

Aiziet no Rīgas plkst. 15.25 ar vilcienu № 15	Aiziet no Liepājas plkst. 23.15 ar vilcienu № 74	Tvaikonis	Tvaikoņa aiziešanas diena	Pasta virzīšanas ceļš
3. augustā	2. augustā	Bremen	5. augusts	Via Kōln - Saarbrücken - Cherbourg
7. "	6. "	Normandie	9. "	" " " Le Havre
10. "	9. "	Europa	12. "	" " " Cherbourg
14. "	13. "	Queen Mary	16. "	" " " "
16. "	15. "	New York	18. "	" " " "
21. "	20. "	Bremen	23. "	" " " "
22. "	21. "	Washington	24. "	" " " Le Havre
23. "	22. "	Hansa	25. "	" " " Cherbourg
28. "	27. "	Queen Mary	30. "	" " " "
31. "	30. "	Europa	2. septembr.	" " " "
4. septembrī	3. septembrī	Normandie	6. "	" " " Le Havre
7. "	6. "	Bremen	9. "	" " " Cherbourg

III. Uz Rio de Janeiro un Buenos Aires.

Aiziet no Rīgas plkst. 6.25 ar vilcienu № 1	Tvaikonis	Tvaikoņa aiziešanas diena	Pasta virzišanas ceļš
2. augustā	Neptunia	4. augusts	Via Frankfurt/M - Basel - Napoli
8. "	Conte Grande	10. "	" " - Genova
10. "	Alcantara	14. "	" Köln - Paris - Lisboa
12. "	Highland Monarch	16. "	" " " "
19. "	Florida	22. "	" Frankfurt/M - Marseilles
22. "	Augustus	24. "	" " - Basel - Genova
28. "	Cap Arcona	1. septembris	" Köln - Paris - Lisboa
31. "	Asturias	4. "	" " " "
2. septembrī	Monte Rosa	6. "	" " " "
7. "	Oceania	9. "	" Frankfurt/M - Basel - Napoli

Rīgā, 1939. g. 1. augustā.

Ekspluatācijas pārvaldes priekšnieks **K. Putenis.**
Nodaļas vadītājs **J. Anševics.**

Atbildīgais redaktors
K. Putenis.

Izdevējs:
Pasta un telegrafa departaments.